

Täysistunto

Torstai 5.9.2024 klo 16.01—20.28

13. Euroopan turvallisuus- ja yhteistyöjärjestön Suomen valtuuskunnan kertomus 2023

Kertomus K 17/2024 vp

Lähetekeskustelu

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 13. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään ulkoasiainvaliokuntaan.

Keskusteluun varataan tässä vaiheessa enintään 30 minuuttia, ja jos puhujalistaa ei ehditä käydä loppuun, asian käsittely keskeytetään ja sitä jatketaan tuttuun tapaan muiden asiakohtien jälkeen. — Keskustelu alkaa, ja ensimmäisen puheenvuoron käyttää valtuuskunnan puheenjohtaja, edustaja Kaunisto. Olkaa hyvä.

Keskustelu

17.15 Ville Kaunisto kok (esittelypuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Nyt käsiteltävä kertomus on vuodelta 2023, vaikka olemmekin jo vuoden 24 loppupuolella. Ymmärrän tämän haasteen. Tämä on vähän historian kertaamista, mutta se on kertomusten kohdalla vain hyväksyttävä, ja jos puhemies sallii, niin sekoitan tähän esittelyyn myös vähän tapahtumia tämän vuoden puolelta. Itse astuin puheenjohtajan paikalle viime syksynä, ja sitä ennen tätä työtä hoiti hienosti edustaja Junnila, ja hän on nyt varapuheenjohtajana valtuuskunnassa.

Mutta itse kertomukseen. Eli luonnollisesti Venäjän hyökkäyssota hallitsi vahvasti Etyjin parlamentaarisen yleiskokouksen agenda vuonna 2023. Kokonaisvaltaista turvallisuutta edistävä Etyj ei kyennyt estämään sotaa, eikä vuoropuheluun perustuva turvallisuustyö ollut mahdollista sellaisen maan kanssa, joka räikeästi rikkoo kaikkia Etyjin perusperiaatteita ja kansainvälistä oikeutta. Parlamentaarinen yleiskokous on kuitenkin johdonmukaisesti tuominnut Venäjän toiminnan ja osoittanut vahvan tukensa Ukrainalle. Todettakoon, että vaikka linja on hyvin selkeä, niin myös toisenlaisia tuulahduksia on ollut aistittavissa.

Sodan alettua venäläisten osallistuminen estettiin kokousisäntämaiden viisumipäätöksillä. Tämä ei ollut mahdollista talvi-istunnossa Wienissä 2023, johon osallistuivat Venäjän ja Valko-Venäjän valtuuskunnat. Ukraina jättäytyi pois, ja suuri osa osallistujista protestoi ulosmarseilla ja Ukraina-symboleilla. Samassa istunnossa puheenjohtajisto julkaisi lausunnon, jossa Venäjän toimintaa kuvattiin vastenmieliseksi.

Suomelle tärkeät vaalit käytiin Vancouverin kesäistunnossa, kun yleiskokous valitsi kansanedustaja Pia Kauman puheenjohtajakseen. Olen ylpeänä seurannut edustaja Kauman pragmaattista ja tuloksellista toimintaa, ja täytyy sanoa, että yleiskokouksen työ hänen johtajuudellaan on strukturoidumpaa ja tavoitteellisempaa. Suomalaisen näkyvä rooli näin merkittävässä tehtävässä hyödyttää sekä Suomea että eduskuntaa. Kauma itse

Pöytäkirjan asiakohta PTK 80/2024 vp

asiassa valittiin tänä kesänä toiselle kaudelle, mikä kertoo siitä tyytyväisyydestä, mitä hänen työtään kohtaan koetaan parlamentaarisessa yleiskokouksessa.

Tässä kohtaa haluan todeta myös sen, kun meillä on täällä kuulijoita salissa ja he ovat kyselytunnin päässeet todistamaan, ehkä sen hieman railakkaamman puolen eduskunnan työstä, niin tämä esimerkki edustaja Kauman valinnasta on esimerkki siitä, millä tavalla yhteistyötä tehdään oppositio—hallitus-linjojen yli. Ja edustaja Kauman puheenjohtajuus oli mahdollinen ainoastaan siksi, että teimme kovaa yhteistyötä koko Suomen eteen, ja tämä viesti on aina syytä muistaa, kun puhutaan etenkin turvallisuudesta, yhteistyöstä ja kansainvälisestä politiikasta.

Valitettavasti kuitenkin siis Venäjän hyökkäyssota ei ole ainoa kriisi, jota olemme yleiskokouksessa puineet. Azerbaidžanin hyökkäys Vuoristo-Karabahiin ja siitä seurannut yli 100 000 armenialaisen pakomatka Armeniaan oli korkealla agendallamme syksyllä. Edustaja Kauma otti tilanteesta vahvan roolin puheenjohtajana, ja pääsimme kuulemaan tilanteesta suoraan Armenian pääministeriltä syyskokouksessamme Jerevanissa marraskuussa. Armenian tilanteesta voisin puhua pitkään. En sitä nyt tässä yhteydessä tee, mutta siinä on maa, joka on siirtynyt oman turvallisuusympäristönsä rakentamisessa hyvin vahvasti Venäjään tukeutumisesta kääntäen katsetta länteen. Aivan keskeistä, kun puhutaan tulevaisuuden rakentamisesta Euroopassa.

Myös Hamasin terroristi-iskut Israeliin ja siitä syntynyt konflikti käsiteltiin Jerevanissa. Israelin oikeutta puolustautua tuettiin vahvasti, mutta samalla muistutettiin myös velvollisuudesta suojella siviilejä. Israel ei ole osallistujavaltio, mutta se on kumppanimaa, jonka kanssa käydään vuoropuhelua Välimeri-foorumeissa.

Anteeksi, rouva puhemies, minkä verran minulla on aikaa? Onko seitsemän minuuttia vai viisi minuuttia? [Puhemies: Esittelypuheenvuorossa kymmenen, eikö ole? Joo.] — No niin, sitten antaa palaa vaan. [Naurua — Sosiaalidemokraattien ryhmästä: Edustaja olisi tyytynyt seitsemään!] — Niin, huonosti tingitty.

Vuosi 2024 sitten taas toisaalta on vaalien supervuosi. Tänään juuri on Etyjin valtuuskunta valinnut tarkkailijat Moldovan, Georgian ja Uzbekistanin vaaleihin, ja Yhdysvaltojen presidentinvaaleihin tuleamme valitsemaan edustajat ja tarkkailijat tämän viikon aikana. Viime vuonna tarkkailimme vaaleja Turkissa, Puolassa ja Serbiassa. Vaalitarkkailu on entistäkin tärkeämpää tässä ajassa, jolloin demokratian ja vaalien uskottavuutta kyseenalaistetaan yhä useammassa maassa. Ja tähän ehkä huomiona, että vaikka ymmärrän sen, että rahat ovat todella tiukassa, niin haluan korostaa eduskunnan kansainvälisen työn arvoa Suomelle niin turvallisuuden, diplomatian kuin kilpailukyvyinkin saralla.

Viime vuonna puhuttiin vielä Etyjin kriisistä. Konsensukseen perustuvan päätöksenteon vuoksi vuoden 2024 puheenjohtajamaata ei ollut valittu, budjettia ei ollut hyväksytty vuoden 2021 jälkeen ja Etyjin johtavien virkamiesten mandaatit olivat päättymässä ilman päätöstä jatkosta. Asia ratkesi vasta aivan viime metreillä joulukuussa, kun Malta valittiin Etyjin puheenjohtajamaaksi ja johtohenkilöiden mandaatteja pidennettiin yhdeksällä kuukaudella. No, ne päättyivät nyt, ja tällä hetkellä edetään sijaismenetelmin, ja tähän ei luonnollisesti ole millään tavalla kestävä ratkaisu.

Tänä vuonna kriisipuheet ovat olleet vähäisemmät, ehkä senkin vuoksi, että Etyjin olemassaoloa ei enää kyseenalaisteta samalla tavalla. Yhteinen näkemys on kaikesta huolimatta se, että Etyjiä tarvitaan. Hyvin kuvaavaa olisi sanoa, että jos Etyjiä ei olisi, se pitäisi tässä hetkessä perustaa.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 80/2024 vp

Vaikka Etyj ei pystynyt sotaa estämään, on sen työkaluja ylläpidettävä toivottavasti pian koittavaan sodan jälkeiseen aikaan. Etyj on yhä keskeinen foorumi, jossa maat voivat osoittaa tukeaan yhteisiin arvoihin perustuvalla maailmanjärjestykselle.

Tällä hetkellä Suomi valmistautuu pian alkavaan Etyjin puheenjohtajuusvuoteensa, ja se on itse asiassa valtava kunnia tässä ajassa. Juhlimme 50-vuotisjuhlavuotta, ja se on kunnia, että jälleen kerran Suomi on suurennuslasin ja spottivalon alla. Odotukset Suomea kohtaan ovat ymmärrettävästi valtavan korkeat, vaikka Suomi ei juurikaan voi vaikuttaa nykyiseen maailmantilanteeseen, se ehkä rehellisesti myönnettäköön. Mutta, jälleen kerran, katse on kohti Suomea, ja luotettavuus, rauhallisuus ja pragmaattisuus ovat kovaa valuuttaa kriisiytyneessä maailmassa edelleen. Tärkeää olisi, että Etyjin puheenjohtajuus toisi näkyvyyttä Suomelle ja meidän osaamisellemme rauhan edistäjinä ja rakentajina. Toivomme, että Suomi ottaa aktiivisen roolin ja käy kentällä keskustelemassa erilaisten toimijoiden kanssa, aivan kuten olemme toimineet. Tässä kaikessa työssä Suomen Etyj-valtuuskunta tulee antamaan kaiken tukensa ja toimimaan aktiivisesti vahvemman, oikeudenmukaisen maailman puolesta. — Kiitoksia.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Kiitoksia esittelystä. — Ja sitten edustaja Kokko.

17.23 Jani Kokko sd: Kiitos, arvoisa puheenjohtaja! Ja kiitos valtuuskunnan puheenjohtajalle esittelystä ja koko Suomen valtuuskunnalle hyvästä työstä, mitä haasteellisissa olosuhteissa on tehty.

Täytyy todeta, että itse en välttämättä ole ehkä niin optimistinen Etyjin tulevaisuuden suhteen kuin minkälaisen kuvan ehkä puheenjohtaja antoi siitä — että jos Etyjiä ei olisi, niin se pitäisi keksiä. Kyllähän nämä sijaismenettelyt, se taloudellinen kriisi, missä Etyj on, toiminnallinen kriisi ja ennen kaikkea se uskottavuuskriisi on uhka koko Etyjin olemassaololle. Se perusperiaate, mihinkä Etyj oikeastaan on vihkiytynyt nimenomaan turvallisuuden vahvistamisessa Euroopassa — rajojen loukkaamattomuus, rajojen muuttamattomuus — on Venäjän laajentaman hyökkäyssodan seurauksena kärsinyt merkittävästi. Se kärsi jo vuonna 2014, kun Venäjä käynnisti sodan Ukrainaa vastaan. Jo silloin Etyj osoitti tiettyssä mielessä hampaattomuutensa tätä aggressiota vastaan. Ja nyt on erityisesti Kaukasuksen tilanne, mihin puheenjohtaja viittasi: myöskään siellä ei ole Etyjin periaatteita kunnioitettu ja noudatettu. Eli tämä kyllä haastaa sen koko organisaation olemassaolon, ja mikäli tämä, sanotaanko jähmettyneisyyden tila, missä se organisaatio on, tulee jatkumaan vielä seuraavana vuonna ja ensi vuonna, niin kuin nyt näyttää siltä, niin niin kauan kuin Venäjä kykenee vaikuttamaan Etyjin toimintaan, se koko organisaation uskottavuus asettuu kyseenalaiseksi.

Erityiskiitos tietysti täytyy antaa Etyjin työlle siitä, että se on onnistunut organisoimaan erityisesti nämä vaalitarkkailuoperaatiot, joihin puheenjohtajakin viittasi. Se on ehkä se Etyjin kova ydin tällä hetkellä, se ainoa tehtävä, missä oikeasti pystytään toimimaan kansainvälisessä yhteistyössä ja turvaamaan demokratiaa ja kansalaisten vaikutusmahdollisuuksia Etyjin jäsenmaissa. Tähän tietysti toivoisi Etyjin entisestään panostavan, mutta onneksi meillä on muitakin, on Euroopan neuvosto, Euroopan unioni ja monet muut organisaatiot, jotka kykenevät myös näitä vaalitarkkailuoperaatioita hoitamaan, mikäli tämä Etyjin toiminta tulee tulevaisuudessa halvaantumaan entisestään.

Mutta, arvoisa puhemies, vielä todellakin kiitokset Suomen valtuuskunnan toiminnalle, ja erityisesti kiitokset hyvästä työstä Etyjin parlamentaarisen yleiskokouksen puheenjohta-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 80/2024 vp

jana toimivalle edustaja Kaumalle, joka on varsin hyvin selviytynyt tässä erittäin haasteellisessa tilanteessa, mitä valtuuskunnan puheenjohtajakin tuossa kuvasi.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Junnilla.

17.26 Vilhelm Junnilla ps: Arvoisa puhemies! Kiitän esittelijänä toiminutta puheenjohtaja Kaunistoa hyvästä esittelystä ja Kokkoa edellisestä puheenvuorosta. Avaan hieman tätä tilannetta.

Parlamentaarinen yleiskokous, jonka puheenjohtajana edustaja Kauma toimii toista vuotta, on siis parlamentaarinen puoli. Sitten on erikseen hallitustenvälinen puoli, jonka puheenjohtajamaana ensi vuonna toimii Suomi. Etyj siinä mielessä ei ole hampaaton, että se on ollut historiallisestikin ainoa sellainen organisaatio, missä rautaesiripun molemmat osapuolet ovat pystyneet toistensa kanssa sekä keskustelemaan että myös sopimaan. Siinä mielessä, kun tässä mainittiin vaikkapa Euroopan neuvosto, joka on huolissaan ihmisoikeustilanteista ja tuomitsee hyvinkin usein tiettyjä maita — aivan oikein — siitä on aika pitkä matka päästä varsinaisiin sopimuksiin, millä esimerkiksi tiettyjä konflikteja ratkaistaan ja millä niitä pystytään pidemmällä aikavälillä jopa ehkäisemään.

Etyjillä on ollut hyvin pitkäaikainen rooli myös Armenian tilanteessa, kuten puheenjohtaja mainitsi. Armenian ongelmahan oikeastaan ei ole pelkästään Venäjä vaan myös se, että jotta se voisi tulla toimeen Turkin kanssa myös historiallisista syistä, sen olisi ratkaistava monta asiakysymystä yhdessä Azerbaidžanin kanssa, ja tämä on sellainen työ, mihin myös Etyj ja Suomen valtuuskunta ovat rohkaisseet, että rauha saataisiin pitkäaikaisesti turvattua tälle alueelle ja näiden maiden kehitykset siihen suuntaankin, mihin puheenjohtaja viittasi.

Nämä monet konfliktit ovat tyypeiltään sellaisia, että ei periaatteessa ole hyödyllistä koontua pelkästään samanmielisten kanssa ja antaa julkilausumia, ja siinä Etyjillä on historiallisesti ollut rooli, että esimerkiksi Venäjä, Yhdysvallat, hyvin erilaisia tahoja, keskustelevat keskenään ja pystyvät siltä osin toimimaan ja ratkomaan näitä.

Olen tästä tilanteesta kuitenkin edustaja Kokon kanssa samaa mieltä — kolmea peräkkäistä budjettia ei ole pystytty ratkaisemaan osittain sen vuoksi, että Venäjä ja myös Valko-Venäjä toimivat miten toimivat; Venäjän hyökkäyssota Ukrainassa, joka siis alkoi jo 2014 ja laajeni 2022 — että nämä kaikki ovat ikään kuin halvaannuttaneet sen tämänhetkisen tilanteen.

Mutta on myös muistettava, että historiassa myös Neuvostoliitto jo 69 tuli siihen ratkaisuehdotukseen, että hekin halusivat luoda diplomaattisia väyliä, tehdä yhteistyötä myös länsimaisten yhteisöjen kanssa. Jos nämä lukuisat ongelmat saataisiin ratkaistua järkevällä tavalla, niin uskon, että Etyjillä myös olisi turvallisuustilanne jatkossakin hallussa entiseen malliin, ja jos nämä taloudelliset tilanteet [Puhemies koputtaa] pystyttäisiin yhteisesti kaikkien 57 jäsenvaltion keskuudessa ratkaisemaan.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Pyydän edustajaa siirtymään puhujakorokkeelle.

Mutta on ymmärrettävää, että tällä hetkellä Venäjä ei halua osallistua tähän budjettiin tai oikeastaan muuhunkaan valmisteluun, ja se on keskeinen ongelma. — Jatkan kohta, kiitos puhemies.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 80/2024 vp

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Hopsu.

17.29 Inka Hopsu vihr: Arvoisa puhemies! Suomella on suuri rooli Etyjissä tälläkin hetkellä, kuten on ollut historiassa. Parlamentaarisen yleiskokouksen puheenjohtajuus jatkuu edustaja Kaumalla, ja kuten täällä on useampikin todennut, niin kiitoksella ollaan saatu sitä seurata. Myös tämän hallitustenvälisen puolen puheenjohtajuus tosiaan siirtyy Suomelle ensi vuoden alusta, ja sen valmistelu on vahvasti käynnissä, mikä todellakin on tarpeen, jotta Etyj voisi lunastaa paikkansa tässä hankalassa maailmanajassa. Suomi ei ole tässä puheenjohtajuudessa tosiaankaan helpon tehtävän edessä.

Yleiskokouksen toiminnan keskiössä on ollut vuoden 22 helmikuussa alkanut Venäjän hyökkäyssota Ukrainassa. Yleiskokous tuomitsee edelleen Venäjän sotatoimet ja peräänkuuluttaa keinoja saattaa Venäjä vastuuseen. Yleiskokous on ilmaissut vahvan tukensa Ukrainalle ja korostanut, että Ukraina taistelee länsimaisten arvojen, vapauden ja demokratian puolesta. Edustaja Kauma on myös perustanut sinne parlamentaarisen yleiskokouksen yhteyteen tällaisen tukiryhmän Ukrainalle. Myös esimerkiksi lapsikaappausten ratkomista koskevaa keskustelua on käyty yleiskokouksessa aktiivisesti.

No, Etyj ei todellakaan ole haasteilta välttynyt. Täällä ovat jo aiemmat puhujat todenneet, että päätöksenteko on ollut miltei pysähdyksissä, järjestön budjettia ei ole konsensusvaatimuksen vuoksi hyväksytty, rahat ovat olleet loppumassa ja erilaisia henkilöstövalintoja ei ole pystytty viemään eteenpäin, eli toiminta ei ole mitenkään helppoa — sen lisäksi, että nämä kriisisäällöt ovat pöydällä.

Toisena näkyvänä aiheena agendalla on ollut Armenian ja Azerbaidžanin väliset rauhanneuvottelut. Azerbaidžan hyökkäsi Vuoristo-Karabahiin, ja juuri tämän tapahduttua meillä oli yleiskokous Armeniassa. Siellä kuitenkin, ehkä jopa yllättäen, oli ilmassa toiveikasta ajattelua rauhanneuvotteluista. Ja yleiskokous on myös käynyt minun mielestäni varsin tasapainoista keskustelua Gazan ja Palestiinan tilanteesta. Siellä on tuomittu Hamasin terrori-iskut, mutta toisaalta on hyvin selvästi tuomittu myös Israelin liialliset toimet siviiliväestöä kohtaan.

Ja vielä lopuksi voisin nostaa minunkin mielestäni erittäin tärkeätä Etyjin työtä eli vaalitarkkailutehtävää. Tässä ajassa on varsin ajankohtaista ja tarpeellista tukea demokraattisten vaalien toteutumista, ja tässä ODIHRilla ja Etyjillä, parlamentaarikoilla, on myös tärkeää roolia. Sen toivon jatkuvan.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Junnila.

17.32 Vilhelm Junnila ps: Arvoisa puhemies! Näistä budjettiteknisistä asioista jo mainittiinkin, mutta käytännössä maailma on täynnä lukuisia organisaatioita, jotka keskustelevat samanhenkisessä kerhossa keskenään. Historiallisesti Etyj on pystynyt erottautumaan tästä, ja siinä se toivo piilee, että myös jatkossa Etyj olisi suuressa roolissa nimenomaan näiden konfliktien ratkaisemisessa.

Kuten tässä mainittiin, esimerkiksi yleiskokous Armeniassa, Jerevanissa on yksi esimerkki, jossa selkeästi Armenia ja Azerbaidžan ovat toisiaan lähentyneet, mutta toisaalta Turkki ei ole halunnut ottaa niin vahvaa kantaa, että se keskustelisi suoraan esimerkiksi Armenian kanssa kovinkaan vahvasti muista kuin tietyistä rajamuodollisuuksista ja tämänkaltaisista, vaan he edelleen edellyttävät, että Armenia ja Azerbaidžan pystyisivät sopimaan keskenään. Tällä hetkellä edustaja Kauma on Itävallassa pysyvän neuvoston kokouk-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 80/2024 vp

sessä, ja sen vuoksi hän ei pääse osallistumaan tähän keskusteluun, mutta tiedän, että hän on tehnyt esimerkillistä työtä nimenomaan Armenian tilanteen hyväksi, samoin itsekin Armenian sekä Azerbaidžanin ystävyysryhmien puheenjohtajana. Olemme halunneet nimenomaan, että tässä konfliktissa pystytään tulemaan sellaiseen tilanteeseen ja diplomaattiseen ratkaisuun, jonka kanssa pystytään elämään, ja tilanteeseen saadaan pitkäaikainen rauha aikaiseksi. Tämä on hyvin tärkeää erityisesti sen jälkeen — kuten tässä puheenjohtaja jo esittelyssään mainitsi — kun Vuoristo-Karabahista jopa 100 000 etnisesti armenialaista joutui pakenemaan Armenian puolelle. Sen jälkeen tässä on ollut välttämätöntä tehdä jonkinlainen ratkaisu tulevien ongelmien välttämiseksi.

Mainitsen myös vaalitarkkailut, kun täällä sanottiin, että EU voisi hoitaa näitä. Olen tästä asiasta eri mieltä. ODIHRilla on merkittävää asiantuntemusta siinä, ja se on paljon neutraalimpi taho kuin Euroopan unioni, joka monessa valtiossa nähdään... Otetaan nyt vaikka Keski-Aasian valtiot esimerkkinä: he näkevät Euroopan unionin ja tietyt jäsenvaltiot tai unionin kokonaisuudessaan ikään kuin puolensa valinneena organisaationa. Siinä mielessä 57 jäsenvaltiota, jotka toimivat Etyjissä, ovat huomattavan paljon paremmassa asemassa ODIHRin ja vaalitarkkailun neutraliteetin suhteen. Uskon, että tämä toiminta tulee myös jatkossa jatkumaan, ja kuten sanottua, esimerkiksi Yhdysvaltojen vaaleihin tullaan osallistumaan, kuten ennenkin.

Tämän lisäksi edustaja Kauma yleiskokouksen puheenjohtajana tulee tutustuttamaan myös Etyjin missioihin, seuraavaksi Serbiassa ensi kuussa ja ensi vuonna Keski-Aasiassa, koska nämä Etyjin paikallississiot ovat myös hyvin tärkeitä tämän varsinaisen rauhan työn edistämiseksi.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Kaunisto.

17.36 Ville Kaunisto kok: Arvoisa rouva puhemies! Kiitoksia edustajille erittäin hyvästä ja analyttisestä keskustelusta.

Edustaja Kokko hieman kyseenalaisti optimismiani. Ehkä en ole niin optimisti, mutta haluan kuitenkin luoda sellaisen näkymän, että meillä on mahdollisuus ratkoa näitä haasteita, vaikka on aivan kiistatonta, että tässä ajassa Etyj on hyvinkin suurten haasteiden edessä. Samaan aikaan haluan korostaa sitä, että syy sille, miksi sanoin, että jos Etyjiä ei olisi, se pitäisi nyt perustaa uudelleen, on juuri tämä, mitä edustaja Junnilakin täällä nosti: Se, että meillä on organisaatio ja mahdollisuus keskustella vahvastikin eri mieltä olevien maiden välillä, luo aina mahdollisuuksia paremmalle maailmalle. Tästä hyvänä esimerkkinä on se, että esimerkiksi Yhdysvallat panostaa merkittäväällä tavalla tällä hetkellä, jotta Etyj pysyisi toimintakykyisenä. Mielenkiintoistahan tässä on se, että kun Etyjissä ei ole jäsenvaltioita vaan osallistujamaita, niin tämän vuoksi juuri esimerkiksi Yhdysvallat ja ennen kaikkea Venäjä ovat vielä mukana toiminnassa, vaikkakin hieman kiusaajan roolissa suoraan sanottuna sen organisaation toiminnan kannalta. Mutta se luo pohjaa sille, että jos se päivä koittaa, että Ukrainalla on valmius rauhasta neuvotella, niin meillä on organisaatio, mikä tarjoaa mahdollisesti alustaa siihen.

Edustaja Hopsu nosti erittäin tärkeitä pointteja täällä. Yksi, minkä haluaisin vielä nostaa esiin ja mikä ei ole noussut tässä, on myös Etyjin kasvanut mielenkiinto tekoälyn suhteen. Me ymmärrämme sen, että sillä tulee olemaan aivan valtavia vaikutuksia niin meidän turvallisuuteemme kuin yhteistyökykyyn, siihen, minkälaista maailmaa rakennetaan, eli siinä mielessä ollaan proaktiivisesti katsetta käännetty tulevaisuuteen silläkin saralla.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 80/2024 vp

Ehkä loppuun vielä totean, että juuri tämä Etyjin omanlaisuus on kaiken keskiössä. Jotenkin ehkä mieleeni jopa nousee sanapari ”arvopohjainen realismi”. Sitä Etyj edustaa mitä suurimmassa määrin. Me luomme alustan, missä esimerkiksi Kaukasian tilanteesta Kaukasian maiden välillä pystytään käymään hyvää dialogia, luomaan parempaa tulevaisuutta. Ja toinen on Keski-Aasia, mikä täällä nousi esiin. Se on sellainen tulevaisuuden geopolittinen hotspot suoraan sanottuna, missä tullaan määräämään valtavia askelia rauhan suuntaan, mikä heijastuu myös tänne meille Eurooppaan. Eli koen Etyjin roolin erittäin tärkeänä ja uskon, että tätä kautta Suomi pystyy omaa asemaansa vahvistamaan geopolitiikan kentillä ja tuomaan sitä meidän tärkeää ääntä kuuluviin.

Kiitoksia tästä keskustelusta.

Keskustelu päättyi.

Asia lähetettiin ulkoasiainvaliokuntaan.